RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZSR.422.5.2017.MK

Warszawa, 21 kwietnia 2017 roku

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze,

od 1 stycznia 2016 roku, na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1418) w sądach okręgowych działają opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów. Ich zadaniem jest sporządzanie, na zlecenie sądu lub prokuratora, opinii w sprawach rodzinnych i opiekuńczych oraz w sprawach nieletnich, na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych, pedagogicznych lub lekarskich. Opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów zastąpiły rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne (RODK), które przez wiele lat funkcjonowały w polskim systemie wymiaru sprawiedliwości.

W większości przypadków realizacja zleceń w sprawie sporządzenia opinii zajmowała RODK powyżej 60 dni, licząc od daty wpływu zlecenia do ośrodka. W 2012 roku 14.498 opinii (58,7% ogółu opinii wydanych w tym roku) sporządzono po upływie 60 dni, w tym po upływie 120 dni – 5.149 opinii (20,9%). Odpowiednio w 2013 roku po upływie 60 dni sporządzono 16.909 opinii (68,7%), w tym w przypadku 6.919 opinii (28,1%) realizacja zleceń zajęła powyżej 120 dni. W 2014 roku, 16.270 opinii (69,0%) ośrodki sporządziły w terminie powyżej 60 dni, w tym w 6.391 przypadkach (27,1%) realizacja zleceń zajęła powyżej 120 dni.[1]

W założeniu ustawodawcy, powołanie instytucji opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów w miejsce RODK miało przyspieszyć wydawanie opinii na zlecenie organu procesowego.

[1] Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli, LWA.410.007.01.2015, P/15/103 – Funkcjonowanie Rodzinnych Ośrodków Diagnostyczno-Konsultacyjnych.

Analiza akt spraw sądowych badanych przez Rzecznika Praw Dziecka wskazuje, że średni czas oczekiwania na badanie w opiniodawczym zespole sądowych specjalistów oraz wydanie opinii wynosi kilka miesięcy.

Ten długi czas oczekiwania budzi zaniepokojenie Rzecznika Praw Dziecka. Dowód ten ma przecież istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie dotyczącej dobra i interesu dziecka i nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową. W niektórych sytuacjach przeprowadzenie dowodu z opinii jest obligatoryjne.

W sprawach rodzinnych, opiekuńczych i nieletnich, w których koniecznością jest ochrona dobra dziecka, sprawne postępowanie i orzekanie jest gwarancją tej ochrony. Z tego względu zdiagnozowanie i opracowanie opinii przez opiniodawczy zespół sądowych specjalistów w czasie jak najkrótszym od otrzymania zlecenia jest warunkiem podstawowym dla zabezpieczenia potrzeb małoletniego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r. poz. 2086, z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra o zbadanie problemu przewlekłości w sporządzaniu przez opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów opinii na zlecenie sądu lub prokuratora oraz podjęcie działań organizacyjno-administracyjnych prowadzących do usprawnienia procesu opiniowania.

Z poważaniem

Marek Michalak